

Tlačová správa:

Sekundárna segregácia rodičov detí so zdravotným znevýhodnením, ktoré sú vylučované zo vzdelávania

(Bratislava, 22.10.2019)

Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením prináša tému vylučovania rodín z komunit, práce a spoločnosti. Dôvod, ktorý považuje za kľúčový, je vylučovanie ich detí zo vzdelávania. Spoločne s Koalíciou za spoločné vzdelávanie kontinuálne prináša svedectvo o stave slovenského školstva a sociálneho systému.

Platforma rodín dlhodobo sprostredkováva autentické životné skúsenosti rodín detí so zdravotným znevýhodnením (ZZ). Aktuálne poskytla informácie o tom, ako vzniká sekundárna segregácia rodiny, v ktorej je rodič nútený odísť z práce, aby sa mohol starať o svoje zdravotne znevýhodnené dieťa. Postupne tak rodina stráca sociálne kontakty, priateľov a je nechcene vylúčená zo spoločnosti.

Na stretnutí s novinármi Jana Lowinski, členka Platformy rodín, upozornila na narastajúci trend vylučovania detí so ZZ zo vzdelávania: „Našu žitú skúsenosť potvrdzuje i nedávno zverejnená analýza projektu TO DÁ ROZUM¹, podľa ktorej za posledných 7 rokov takmer o tretinu vzrástol počet detí, ktoré sú vzdelávané individuálne z dôvodu ich nepriaznivého zdravotného stavu. Toto však nie je slobodná voľba, toto je sanácia toho, v čom školy bez systémovej podpory čoraz fatálnejšie zlyhávajú.“

V realite to znamená, že rodič často z dôvodu zlyhávajúceho systému vzdelávania sám požiada o individuálne vzdelávanie svojho dieťaťa, pretože je dennodenne konfrontovaný s nepripravenosťou škôl rozvíjať potenciál dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Na tlačovej besede Zuzana Suchová, členka Platformy rodín, doplnila príčiny vylučovania detí zo vzdelávania: „Materskú školu v súčasnosti navštevuje približne len 40% detí so ZZ. Najst škôlku pre akokoľvek znevýhodnené dieťa je náročné. Bežné škôlky nie sú na vzdelávanie našich detí pripravené. Chýba kvalifikovaný personál, pedagogický asistenti, odborné služby i vybavenie. Riaditelia škôlok často rozhodnú o neprijatí dieťaťa so ZZ a pri prijímaní uprednostnia „bezproblémové“ deti. V špeciálnych materských školách sú kapacity naplnené na maximum a akékoľvek umiestnenie detí s viacnásobným zdravotným znevýhodnením považujeme za zázrak. Na úrovni základných škôl sa problémy už len nabaľujú. Prechod z MŠ do ZŠ je bolestný pre všetkých účastníkov vzdelávania. Odborné tímy na školách sú stále skôr výnimkou, nedostupnosť asistentov učiteľa je chronicky známa choroba školstva a podporné služby zamerané na individuálne potreby žiaka ako napr. pomocný vychovávateľ či školská sestra sú stále v rovine diskusií „či vôbec“. Popieranie dôležitosti vzdelávania pre všetky deti bez rozdielu je našou opakovanou skúsenosťou. Iba tých najodolnejších to nezlomí v snahe začleniť dieťa so ZZ do systému štátneho vzdelávania.“

---

¹ Projekt **TO DÁ ROZUM**. Analýza zistení o stave školstva na Slovensku. 2019. Dostupné na: <https://analiza.todarozum.sk/docs/320409002cg0a/>

Jana Lowinski dodáva: „Pre rodičov, spravidla ženy-matky, je vylučovanie zo vzdelávania ich detí začiatkom vlastnej izolácie a postupnej izolácie celej rodiny. A pritom vieme, že náš pracovný trh potrebuje a dokáže prijať.“

Východiskom je podľa Platformy rodín zabezpečenie dostupnosti a nárokovateľnosť individualizovanej podpory pre všetkých žiakov, ktorí to práve potrebujú a súčasne otváranie možnosti pracovnej realizácie rodičov detí so ZZ.

Podľa Anny Podlesnej, CSR manažérky spoločnosti Profesia, je pracovný trh čoraz viac flexibilný. Pre využitie potenciálu ľudí s rôznym znevýhodnením je však potrebné hľadať komplexné riešenia a ukazovať pozitívne príklady z praxe. „Podľa našich analýz majú práca z domu a flexibilný pracovný čas rastúcu tendenciu. Výraznejšie sú dostupné v bratislavskom a košickom kraji, pričom najčastejšie sú využívané v sektore informačných technológií. Čo sa týka skrátených úväzkov, prevažujú v obchode a administratíve.“

Platforma rodín v rámci projektu „Spájanie je cesta aj cieľ“² testuje model zamestnávania matiek detí so ZZ, vylúčených zo vzdelávania. Spoločne s partnerom CDKL5 Slovakia zabezpečuje v Dennom centre Gardenia vzdelávanie a rozvíja potenciál týchto detí.

Tatiana Bednáriková, mama 8-ročnej Zinky, vysvetľuje: „Zinka je v Dennom centre Gardenia dva dni v týždni, vďaka čomu som sa mohla zamestnať na štvrtinový úväzok. Moja dcéra tam dostáva komplexnú starostlivosť, rešpektujúcu jej individuálne potreby konzultované partnersky s nami – rodičmi. Rozvíja svoj potenciál, učí sa nové veci, komunikuje, hrá sa, relaxuje aj cvičí. Ja odchádzam do práce s možnosťou vlastnej sebarealizácie a bez výčítiek.“

Prostredníctvom tohto projektu chce Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením apelovať na potrebu systémových zmien nielen v školstve, ale i v sociálnom systéme, v ktorom chce presadiť nové kritérium na zachovanie nároku na opatrovateľský príspevok. Nebola by ním výška príjmu rodiča, ktorý popri zamestnaní opatruje svoje dieťa, ale stanovenie maximálneho počtu hodín, ktoré môže popri opatrovaní odpracovať - napríklad na hodnotu 30 hodín týždenne.

Impressum: Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením podporuje zmeny, ktoré dosiahnu efektívnejšiu formu systému podpory osôb so zdravotným znevýhodnením a ich rodín tak, aby viedli od terajšej závislosti k nezávislému spôsobu života. Presadzuje uplatňovanie práva na dostupné a kvalitné vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením, podporuje spoločné vzdelávanie detí s a bez znevýhodnenia. Poukazuje na nedostupnosť odbornej starostlivosti pre deti so zdravotným znevýhodnením podľa ich špecifických potrieb. S autentickými životnými skúsenosťami sa Platforme rodín doteraz prostredníctvom poradenstva „Rodičia rodičom“ podelilo viac ako 1400 rodín.

---

² Projekt „Spájanie je cesta a cieľ“ je podporený z programu ACF – Slovakia, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2014-2021. Správcom programu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou.